

EDITORIAL

Escandalosa manipulació en la Biblioteca Nacional

El mes passat ha tingut un protagonisme negatiu la **Biblioteca Nacional de España** (BNE) a conte de l'exposició: **La Luz de la Edad Media en la literatura catalana**.

El fet és que una de les sales expositives de l'edifici s'ha convertit en un punt més des del que difondre les mentires de l'expansionisme catalanista, en este cas a base d'una serie d'edicions il·luminades (il·lustrades) –que ho hauran seguit alla a on s'editaren– i que es venen com a obres de la lliteratura catalana. Ya se sap: qui no te, o es resigna o, en el pijor dels casos, roba; i una vegada mes el producte del lladronici, apropiant-se de lo que no els correspon, s'expon en una institució que hauria de ser eixemplar, i no ho es.

L'estrela de l'exposició son diverses obres de **Eiximenis**, el qual, sense negar-li el seu oríge gironí, lo cert es que passà gran part de la seua vida en **València**, a la que dedicà grans lloances; i en **llengua valenciana**, la propia del **Regne** que l'acollí, escrigue les seues obres mes importants. En alguna d'elles no es va resistir a posar que ho feya en "Lengua Valenciana" (proemi del *Art de ben morir* primera edició en 1391).

Com a complement a l'exposició s'ha editat un **video** i, per a seguir en la manipulació i en la mentira, la "*BNE ha conseguido que algunas de las voces más carismáticas de las artes escénicas catalanas lean fragmentos de algunos de los textos más emblemáticos de la literatura medieval en catalán*". Com no tenen cap autor, les llectures son d'obres de **Jordi de Sant Jordi, Joanot Martorell, Jaume Roig...**, i del mallorquí **Anselm Turmeda**. Açò es, llevat l'últim, tots representants de la lliteratura valenciana del segle d'Or.

A la llau de protestes, tant de particulars com d'entitats –especialment la **RACV**, entre unes atres–, s'han sumat els senadors valencians del **PP**, que han presentat una pregunta al Govern de l'Estat i exigit una rectificació: canviar el títol de la mostra l'expressió **literatura catalana** per **literatura valenciana**, donat que en este idioma escrivien la majoria d'escriptors exposts.

Açò ha mogut a la BNE a difondre una "*Aclaración*" a on diu que "*lamenta el malestar causado*" i que "*el objetivo ha sido mostrar obras cuya base textual reflejan las lenguas vernáculas utilizadas en los antiguos territorios de la Corona de Aragón, con especial incidencia del catalán*". Sera que son de lletres i no saben contar, pero l'incidència del català o d'autors catalans si es especial per algun motiu es per ser minsa. En suma, un aclariment que lo unic que aclari es que ni pensen canviar, per lo pronte, el títol de l'exposició, que es lo

que tocaria, ni van a deixar de prendre-nos el pel als valencians.

Per cert, que eixa referencia a les llengües de la **Corona d'Aragó** recorda a monto el dictamen del **Consell Valencià de Cultura** (13 de juliol de 1998) que servi en son temps per a crear la **AVLI**. Cada vegada que volen incloure al valencià dins del català sense dir-ho, gasten la mateixa cançoneta de la Corona d'Aragó. Estos catalanistes cada vegada son mes previsibles. A l'igual que els membres del **PP**, que quan estan en l'oposició protesten de lo que ells mateixos fan quan governen; i si no, ahi està precisament la **AVLI** per a provar-ho.

Però lo mes preocupant no es que una comissaria i una institució es dediquen a repetir lo que no son sino mentires i manipulacions, i facen el ridícul; això es cosa seua. Lo que realment es ignominios es que s'haja de fer tant d'esforç per part de particulars perquè els que havien de defensar la **dignitat dels valencians**, es dir, les autoritats valencianes, estiguen d'acort en estes humiliacions. Ni tan sols val l'excusa de que el govern del **Botanic** crega en eixa quimera de la "unitat de la llengua", donat que s'han passat la vida dient-nos que no se tracta de cap subordinació sino d'una **doble nomenclatura**, es dir que "valencià" es una atra denominació per al "català"; si això es aixina, ¿per qué la protesta dels senadors del **PP** no ha sorgit de la **Conselleria de Cultura** o la de **Presidència**? I la mateixa crítica s'ha de fer als pseudoacadèmics de la tan superflua com caríssima pseudoacadèmia **AVLI**.

El dia 22 de maig acaba l'exposició; seria interessant saber les visites que ha tingut, es dir, a quants han pogut mal informar en la mateixa. Lo mes problemàtic de l'event es que es fa en **diners de tots**, també de nosatres els valencians que rebugem estes ingerències, i que per al futur quedarà el catalec i eixe video en que en català se lligen els texts valencians, aplicant-los una fonètica estranya, tal com passaria si els que, no sabent angles, llegiren en veu alta a Shakespeare en la seua fonètica natal.

Per cert, ¿a on paren en tot açò els **actors valencians**?, eixos que consideren que formen part de la "cultura comuna" i tan orgullosos estan de catalanitzar-se, i que ara veuen còm, una vegada mes, son ningunejats. Si els autors llegits son valencians, ¿no seria lògic demanar a actors valencians que els llegiren? ¿S'hauran parat a pensar que, si no els demanen participar es perquè, o be saben que en el fondo no es la mateixa llengua, o be consideren que com a actors deixen molt que desijar?

Per cert, de nou una entitat estatal col·labora en el catalanisme per a humiliar-nos. Per si no s'havien donat conte.

PUBLICACIÓ EN
LLENGUA
VALENCIANA

LA CITA

| aixina com els pobles sense dignitat son ramats, els individus sense ella son esclaus.

José Ingenieros

SUMARI

- 1
- EDITORIAL: **ESCANDALOSA MANIPULACIÓ EN LA BIBLIOTECA NACIONAL** 2
- FENT MEMORIA: **LA MARE DE DEU DELS DESAMPARATS: PATRONA PRINCIPAL DE L'HISTORIC REGNE DE VALENCIA** 3
- JOCS TRADICIONALS (LXIX): **SAMBORI (IV)**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- RESENYA BIBLIOGRÀFICA: **ELS MISTERIS DE LA CASA DEL MEGE**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **LA MARE DE DEU... (Continuació)** 4
- PASSATEMPS
- RONDALLA: **SERRANT UNA BRANCA**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Havien pensat que, per a no haver d'insistir als nostres lectors en que facen fotocopies d'est eixemplar per a repartir entre amics i coneguts, podríem demanar a la Biblioteca Nacional que nos ajudara en la difusió.

¡Serem inocents...!

La Mare de Deu dels Desamparats: Patrona principal de l'històric Regne de València

El dia 25 de juliol de 1960, festivitat de **sant Jaume**, el papa **Joan XXIII** promulgava una nova orientació litúrgica que restringia notablement el cult als sants per a dedicar major interès al denominat cicle temporal (Advent, Nativitat, Epifania, Quaresma, Pasqua, etc.). Açò afectava al cult dedicat a la **Mare de Deu dels Desamparats**, que perseveraria en la capital valenciana al ser patrona, però no en el restant de la diòcesis i terres valencianes, de les quals, sense ser-ho, se la considerava com a tal.

La **Junta de l'Antiga i Real Confraria de Nostra Senyora dels Desamparats** davant d'esta situació, precisament l'any que la diòcesis havia declarat marí i d'homenaje a la Mare de Deu, considerà que suponia una contradicció, a l'hora que trencava en la tradició en que havia seguit tractada la festivitat i l'arrelament festiu en tantes localitats valencianes en les que el fervor per la Mare de Deu baix el títol de Desamparats estava vigent. Fou precisament esta situació la que feu sorgir l'idea de promoure la consecució del patronatge canònic de la Mare de Deu dels Desamparats per a totes les terres valencianes i, consegüentment, assegurar el seu cult litúrgic en el mateix ranc que en la capital.

La Real Confraria inicià les corresponents gestions en les distintes diòcesis valencianes per a aconseguir esta concessió de **Roma**. Les tres diòcesis, la de **Oriola-Alacant**, la de **Sogorp-Castello** i la de **València**, en la Confraria al front, participaren en l'elaboració del document de petició, tot un memorandum replet de senyes històriques vinculades en esta advocació mariana sorgida en el segle XV i en totes les obres de caritat i d'evangelisació generades baix la mateixa. La petició fou recolzada per les màximes autoritats regionals del moment (presidents de les tres diputacions provincials i alcaldes de les tres capitals valencianes). L'arquebisbe de València, **Marcelino Olaechea**, com a màxima autoritat religiosa valenciana seria l'encarregat de dirigir-la i fer-la arribar a **Sa Santetat**. La petició se firmava el 7 de desembre de 1960.

Passaren uns mesos fins a que el 25 d'abril de 1961 arribava, via telegràfica, la següent comunicació des de la **Santa Seu** (concretament des de la **Prefectura de la Sagrada Congregació de Ritos**):

“Santo Padre acaba de proclamar Virgen Desamparados Patrona Principal Primaria Región Valenciana con especialísima apostólica bendición. Reverentemente, La-boa.”.

Des d'eixe moment, i després de la comunicació a les diòcesis i demés estaments, els acontentiments se precipitaren per a l'organització dels actes en que celebrar la grata nova. El més important era la proclamació oficial i pública, la qual se decidí realitzar en el mateix lloc a on anys abans (1923) havia seguit coronada l'imatge de la Mare de Deu: la **esplanada del pont del Real de la ciutat de València**. El 28 d'abril, l'arquebisbe de València, **Marceli-**

olaechea, el bisbe de Sogorp-Castello, **José Pont i Gol**, i el d'Oriola-Alacant, **Pablo Barrachina Estevan**, firmaven una carta pastoral en les disposicions a seguir en els actes de la celebració religiosa per a donar gràcies i en senyal de goig, la qual tindria lloc el dia 29, dissabte, en tot el **Regne de València**: a les set de la vesprada volteig general de campanes en totes les parroquies de les tres diòcesis i, a la fi d'eixa vesprada, un acte d'acció de gràcies en cadascuna d'elles en el cant de la **Salve** i de l'oració litúrgica de la **Patrona**. Es reservava la data del 13 de maig (dissabte) per a la proclamació oficial, a la qual invitava l'arquebisbe a tots els valencians a través d'una allocució de ràdio en les emissores existents en la ciutat.

ACTE DE LA PROCLAMACIÓ. ESPLANADA DEL PONT DEL REAL. VALÈNCIA CIUTAT

Arribat el dia, l'imatge original de la Mare de Deu dels Desamparats fou traslladada, en els màxims honors, al mateix emplaçament en que havia seguit coronada. La comitiva que l'acompanyava estava formada per: les autoritats civils en representació de l'Estat, les provincials i les municipals; les eclesiàstiques; la Confraria, clero de la **Basilica, l'Escolania**, representació d'**Acció Catòlica** i del **Seminari**, etc. Arribats al punt de destí i davant de totes les autoritats i de la multitud congregada, el cardenal prefecte de la Sagrada Congregació de Ritos i fill adoptiu de València, monsenyor **Cayetano Cicognani**, com a delegat del papa llei el **Breu** pontifici en llatí —que, emmarcat, s'exponia allí al públic—, el qual era traduït al castellà i valencià per

l'arquebisbe de València, doctor **Olaechea**. Els presidents de les tres Diputacions feren la consagració de les respectives províncies a la Patrona i tots ells pronunciaren discursos alusius. Ostentaven llavors el carrec: **Alberto Lagarde Aramburu**, president de la **Diputació d'Alacant**; **José Ferrer Forn**, de la de **Castello**, i **Bernardo de Lassala**, de la de **València**. Eren alcaldes: **Adolfo Rincón de Arellano**, de València; **Agatàngelo Soler Llorca**, d'Alacant, i **Eduardo Codina Armengot**, de Castello.

L'arquebisbe de València i el cardenal Cicognani en les seues intervencions posaven fi a l'acte que culminava en el cant del **Himne de la Coronació** entonat per millers de veus, puix era una gran multitud la que havia acodit ad aquella proclamació de l'excelsa Mare de Deu dels Desamparats com a **Patrona Primària i Principal de la Regió Valenciana**, tal i com resava la **Bula** expedida en Roma pel papa Joan XXIII el 10 de març de 1961.

EXTRACTE DE LA BULA PAPAL

“Joan Papa XXIII. =Per a perpetua memoria.= La regió valenciana, denominada antigament “Regne de València”, dividida hui en tres diòcesis i en tres províncies civils, encara que es coneguda en el món per les glorioses gestes de sa història, pels valors dels seus temps passats i pels treballs fecunds en que hui s'ocupa, no obstant, no ha arribat a menor esplendor i fama per la santetat dels varons que crià i molt principalment pel cult que dedica a la Santíssima Verge Mare de Deu, el qual, transmes de generació en generació, se considera com el seu més alt timbre de glòria. [...]”

Puix efectivament hui se pot assegurar que des d'un confí a l'atre d'esta terra privilegiada de Deu, des del Maestrat fins a Oriola, no es trobaria un sol poble, per menut i desconegut que siga, que no tinga escollida devoció a la Mare Celestial en algun dels seus misteris i invocacions principals [...].”

MATER DESERTORUM, 189. SUPLEMENT DEL BOLLETI OFICIAL DE L'ARQUEBISBAT DEDICAT A LA PROCLAMACIÓ DEL PATRONAT REGIONAL. 1961

Continúa en la página 3.

Sambori (IV)

Variante 3. Una altra modalitat –esta mes fàcil– es la que consta de només quatre caselles disposades en tauler, numerades de la número una a la quatre seguint l'ordre de les manetes del rellonge.

Se tira la tella al quadro número 1, a la pata coixa, des d'ací en la punta del peu se passa al quadro 2, després al 3 i al 4, i se fa el recorregut a l'inversa fins a aplegar de nou al 1, i d'ací fora. A continuació se comença en el número 2 i se fa el mateix camí fins al 1, i fora. La dificultat ací està en botar per damunt del 1 per a aplegar al 2, ja que els quadros se feen grans per a que eixe bot fora prou llarc.

Se repetix tot en els números 3 i el 4. El 3 tenia la mateixa dificultat del número 2 ja que la base de la que s'eixia sempre era el costat en el que estan els números 1 i 4.

RESENYA BIBLIOGRAFICA

J.M.M.

Tarazona, Paco i Zacarés, Agusti
Els misteris de la Casa del Mege
Mosseguello C. B. Castello, 2020.
(163 pàgines)

Els misteris de la Casa del Mege es una novel·la escrita coralment, en la que els seus autors **F. Tarazona** i **A. Zacarés**, nos escabucen en el món del misteri, en el dilema de la credulitat de l'existència d'esperits que vaguen per determinats llocs perquè la seua fi en el món dels mortals fon traumàtica.

En este relat, Batiste, el protagonista, un cirurgià que ronda la xixantena, adquireix una casa que encara poden vore tots els que passen per la **Avinguda del Port** de la **ciutat de València**, un edifici que per les seues característiques arquitectòniques mereix la seua protecció.

La coneguda com **Casa del Mege** –puix un atre doctor fon el seu primer propietari i qui la manà construir– després de ser adquirida per Batiste, precisa de reformes i sanejament. La contractació d'un empresari constructor, les dilacions en el compliment dels plaços per a finalisar les obres projectades, però sobre tot les conversacions intrigants a l'entorn de que un esperit o mes habiten les seues dependències son motiu dels diàlegs entre estos dos personatges, que per cert trauen de les seues caselles al mege.

Batiste, des de que fa l'adquisició de la casa, s'adinsa en el món dels espectres. Parle en qui parle: amics, coneguts, etc., sorgix el tema de lo sobrenatural; un assumpte que fins ara li importava un no res, acaba convertint-se en obsessiu, i en molts casos algunes d'eixes conversacions tenen com a punt de trobada la Casa del Mege. Ell mateix acaba interessant-se per l'història que es vincula a l'edifici i arriba a experimentar fenòmens inexplicables que es resoldran en una final inesperat.

Estem davant d'una novel·la de fàcil llectura que nos fa recórrer alguns racons de la capital valenciana, entrar en contacte en el món del misteri i inclús saber d'algun succeït que es causa d'eixes aparicions espectrals. Una experiència narrativa poc usual i novedosa per estar escrita a duo, dos autors que ja contenen en varies publicacions literàries en el seu currículum.

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llombart** // Twitter: **@rogleconstanti**
Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:
www.rogleconstantillombart.com **www.pjvalencianista.org**

ACTIVITATS CULTURALS
MAIG DE 2021

Un mes mes, degut a la crisi sanitària motivada per la pandèmia del Covid-19, no tenim cap activitat que anunciar.

Pareix que ja s'albira el final a mida que avança la campanya de vacunació. Mentrimentres, continuem animant als lectors a entrar en les pàgines web de les associacions valencianistes i posar-se al dia en l'abundant informació de tota classe que contenen. Segur que encara no se l'han acabada.

FENT MEMORIA

**La Mare de Deu dels Desamparats:
Patrona principal...**

Ve de la pàgina 2.

Però entre totes les advocacions que els fidels cristians d'esta regió solen aclamar a la Santíssima Verge Maria preva la de **MARE DE DESAMPARATS**, advocació dolcíssima que arreplega i expressa la doctrina sagrada que relaciona a la família humana en les singulars prerrogatives de la Mare de Deu. I esta advocació centra la pietat mariana de València no únicament en estos últims temps o des de fa poc, sino des de temps immemorials a través de llargues generacions i en l'eixemple i entusiasme de varons exímis en santetat i lletres. [...]

BULA PAPAL. FRAGMENT

Finalment, arriba a ser tan intensa la devoció i el cult que els fidels de la regió valenciana dediquen a la Santíssima Verge Mare de Deu que els nostres venerables Germans Marcelino Olaechea Loizaga, Arquebisbe de València; José Pont Gol, Bisbe de Sogorp-Castello; Pablo Barrachina Estevan, Bisbe d'Oriola-Alacant, arreplegant les supliques dels presidents de les Diputacions Provincials, dels alcaldes de les tres capitals de província, i de tot el poble fidel, Nos han pregat que declarem a la "Santíssima Verge Maria Mare dels Desamparats" Celestial Patrona de tot el seu territori. I esperant Nos que la concessió d'este Patrocini ha de servir eficaçment per a que la devoció del poble de València a sa clementíssima Mare creixca dia a dia [...].

En la plenitud de Nostra potestat Apostòlica, en virtut d'estes lletres i per a sempre, fem, constituïm i declarem a la **BENAVENTURADA VERGE MARIA BAIX EL TITUL DE NOSTRA SENYORA DELS DESAMPARATS** Celestial Patrona Principal davant de Deu de toda la regió valenciana, concedint-li tots els honors i privilegis lliúrgics que per tal nomenament li competen, sense que obste res en contra. [...]

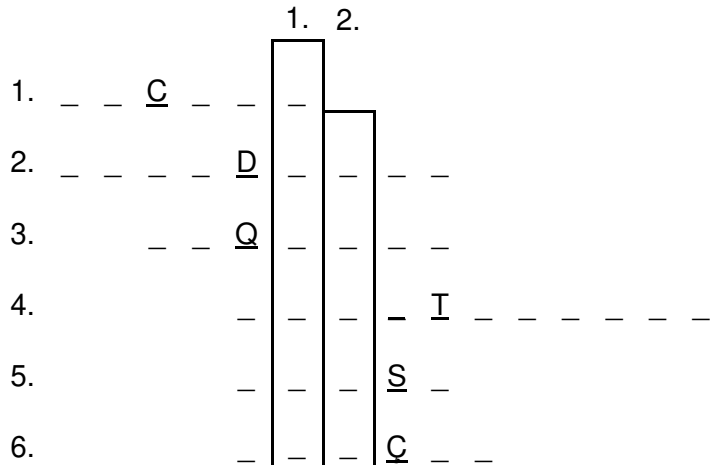
Donat en Roma, en Sant Pere, baix l'anell del Peixador, en el dia 10 del mes de març de 1961, tercer del Nostre Pontificat -**JOAN XXIII PAPA**."

Juli Moreno Moreno

Per a realisar el present escrit s'ha seguit la relació detallada dels fets relacionats en l'event que nos ocupa de l'obra Nuestra Señora de los Desamparados Patrona de la Región Valenciana d'Emilio M^o Aparicio Olmos, prevere i Capellà Major de la Basílica, publicat 1962.

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Jagant de la mitologia grecorromana en un únic ull al centre del front.
2. Dictamen, parer o resolució que, de manera raonada i autorisadament, pronuncia un jurat en una causa judicial, un concurs o un certamen.
3. Genero d'arbres pertanyents a les coníferes, de grans dimensions, poden arribar als cent metres d'alçaria i son originaris d'America del Nort.
4. Tractament de cortesia aplicat a certes persones per rao del seu carrec o dignitat, com es el cas dels bisbes.
5. Au de la familia dels corvits, te el bec, el cap i les pates de color negre i el pit i una part de les ales de color blanc, la coa es llarga i a l'igual que les ales pot tindre reflexos verdosos i blavencs. Li agraden els objectes lluents que agarra i se'ls emporta al niu. Coneguda tambe en el nom de blanca.
6. Llit menut per a chiquets de bolquers que a vegades se pot engrunsar; tambe, orige, familia, estirp o llinage d'una persona o cosa.

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

1. Emetre crits els pardalets o els pollets de les aus.
2. Sometre un aliment a l'accio del foc o d'una atra font de calor per a poder menjar-lo. Sometre tambe certes substancies a l'accio de la calor d'un forn per a que adquirixquen certes propietats, com durea, coloracio, etc. Produir una sensacio de coentor, pareguda a la que causa una cremada.

RONDALLA

J.P.B.

Serrant una branca

Nasrudi pujà a un arbre per a serrar una branca. Algu que passava, al vore còm ho estava fent, li avisà:

—iEspai! Està mal assentat en la punta de la branca... Caurà junt en ella quan la talle.

—¿Pensa voste que soc un **neci**? ¿Per qué he de creure'l? ¿Es voste un **vident** que puga **predir** el futur? —preguntà Nasrudi.

De manera que continuà serrant. Al poc la branca cedi i Nasrudi acabà per terra. Llavors corregue darrere de l'atre home fins a alcançar-lo.

—iLa seua prediccio s'ha complit! Ara diga'm: ¿còm morire?

Per mes que l'home insistí, no po-

gue **dissuadir** a Nasrudi de que no era un **vident**. Per fi, ya **exasperat**, li cridà:

—iPer mi podries morir-te ara mateix!

A penes senti estes paraules, Nasrudi caigue a terra i se quedà immovil. Quan el trobaren els seus veïns el depositaren en un feretre. Mentres marchaven cap al cementeri començaren a discutir sobre quín era el camí mes curt. Nasrudi pergue la paciència, aguaità el cap fora del **ataüt** i digue:

—Quan estava viu solia tirar per l'esquerra. Es el camí mes rapit.

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana d'un conte arap tret de ciudadseva.com

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)
Ataüt/ feretre/ caixa/ sarcofec: Caixa, generalment de fusta, a on se fica un cadaver per a soterrar-lo.
Dissuadir/ desanimar/ abofegar: Fer que, per mig de raons, algu canvie el seu dictamen o abandone la seua intencio de fer una cosa, llevant-li el proposit de fer-

la
Exasperat/ exacerbat/ encolerisat/ sulfurat/ indignat/ crispat: Irritat en altíssim grau.
Neci/ inepte/ boig/ boloni/ estupit/ obtus: Que no sap lo que hauria de saber.
Predir/ pronosticar/ agorar/ profeti-

sar/ vaticinar/ prevore: Anunciar un fet ans de que succeisca.
Vident/ adivi/ augur/ endevinador/ futurolec: Qui diu tindre el do de predir el futur o coneixer lo que passa llunt o està ocult, per mijos sobrenaturals.

Solucio:

Verticals: 1. PIULAR 2. COURE

I RECORDA...La nostra primera paraula es **piular**. Una **piulada** es l'acte o manera de piular. Es **piulador** aquell que piula. Eix. *Els pollets piulaven insistentment demanant aliment a sa mare.*
 La nostra segona paraula es **coure**. **Cuit** o **cuïta** es una coccio, allo que s'ha preparat com a conseqüencia d'una calor intensa. Eix. *He fet la cuïta del caldo este mati, nomes falta calfar-lo un poc. / Me cou la ferida si l'aigua està molt calenta.*